

INNEN — ONNAN

A nyugat- ausztráliai Yallingup Cave idegenforgalom számára megnyitott barlang „Ékszerdoboz” nevű, képződményekben gazdag termében 1985-ben — egy iskolai szünet idején — vandál pusztítást végeztek ismeretlen tettesek. A képződményeket — a csontbészethez hasonló módszerekkel — helyreállították.

HELICTITE
1987. 2.

Paraguayban hat barlang hossza haladja meg a 100 m-t, és mindössze 3 barlang mélyebb 25 m-nél.

SPELUNCA
1987. 27.

Egy tíztagú belga expedíció a mexikói Sierra de Zongolica (Veracruz) térségében 20 km összhosszúságú barlangjáratot tárt fel, hidrológiai és speleológiai megfigyeléseket végzett.

REGARDS
1987. 2.

Az 1987 márciusában indult amerikai feltárási csoport a tizenhatodik volt az elmúlt évtizedben, amelyik a mexikói Sierra Mazatecas HUAUTLA rendszerét kutatta. Az expedíció 70 km-re növelte a rendszer hosszát, így az 1353 m mély barlangrendszer az 1000 m-nél mélyebb barlangok között a második legmélyebb lett.

NSS NEWS
1987. 12.

A mexikói Río Mante szifonforrásában 515 láb mélységig (kb. 157 m) jutottak le a könnyűbúvárok.

NSS NEWS
1987. 10.

Egy olasz barlangkutató 210 napot töltött a Grotte del Vento-ban. Ezzel azonban még nem tudta megdönteni Milutin Veljkovich 463 napos világrekordját, amelyet a jugoszláviai Samar-barlangban töltött el.

SPELEOLOGIA
1987. 17.

Kilenc francia és hat olasz barlangkutatóból álló expedíció a mexikói Llano Grande térségében 14 barlangot (közel 30 km összhosszúságban), a Las Margaritas térségében 28 barlangot (több, mint 30 km összhosszúságban) tárt és térképezett fel.

SPELUNCA
1987. 27.

Hawaii-sziget közel 10 500 km² területén a láva-barlangok hossza 6600 m, általában kiömlési láva-folyosók, melyekben álló és függő lácseppkövek is tanulmányozhatók.

SPELUNCA
1987. 27.

Összeállította: Szablyár Péter

A ZSOMBOLY SZÓ EREDETÉRŐL

Kiss Lajos nyelvtudós, a földrajzi nevek kutatója, a nagyszerű „Földrajzi nevek etimológiai szótára” c. könyv írója ezúttal egy barlangkutatókat is érdeklő rövid közleményt jelentetett meg a „zsomboly” szó etimológiájáról*. Előljáróban Jakucs L. (1961) nyomán megadja a fogalom meghatározását, majd rámutat arra, hogy a szó eredete a közelmúltig ismeretlen volt, legalábbis addig, míg Dénes Gy. (1979, 1983) meg nem jelentette kutatásainak eredményeit. Dénes Gy. hosszú gyűjtőmunkájának eredményeképp megállapította, hogy a szó *zsomboly*, *omboly*, *zomboly*, és *zombor* alakban egyaránt ismert. Feltetelezte, hogy közülük az *omboly* alak az eredeti (amely az ószláv *ombl'* megmagyarosodott átvétele), és ez a későbbiekben szóhatártévesztéssel (a határozott névelő „z” mássalhangzója hozzátapadt a köznévi elejéhez: „az omboly” „a zomboly”) már *zomboly*, később *zsomboly* alakban vált elterjedté.

Kiss L. régi irodalmi adatokkal támasztja alá Dénes Gy. fenti megállapításait, majd írása második részében részletesen vizsgálja a szó különféle köz- és tulajdonnévi (általában „kút”, „mély kút” jelentésű) alakváltozatait az egyes szláv nyelvekben. Sőt rámutat arra is, hogy maga a szláv eredeti is visszavezethető egy közös indoeurópai (feltehetően „ombh” alakú) ősszóra, amelynek leszármazottai pl. az örményben, görögben, latinban is megtalálhatók „felhő”, „eső”, „víz” stb. jelentésváltozatokkal.

Összegzésül tehát leszögezi, hogy az elsődlegesen valóban *omboly* alakú főnév nehézség nélkül visszavezethető egy régi (déli) szláv szóra, s az átvétel az ezredforduló táján történhetett, majd a magyarban szóhatár-eltolódással, téves felbontással jött létre a *zsomboly* változat.

Az érdekes írás tehát egyértelműen és filológiai alaposítással igazolja Dénes Gy. kutatási eredményeinek helyességét.

Horváth Gergely

* Kiss Lajos: Zsomboly. In: Földrajzinév- és szófejtő vizsgálatok. Magyar Nyelv 83. 3. 1987., pp. 342–345.